

Opowiadaj ciekawie!

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Jedną z klasycznych form złożonych wypowiedzi autorskich jest reportaż — subiektywna opowieść opisująca nieznany bądź trudny temat, złożona ze słowa pisanego i fotografii lub dźwięku. Dzięki nowym mediom można łączyć różne środki ekspresji i formy artystyczne po to, by stworzyć cyfrowe narracje.

Cyfrowa narracja to jedna z najbardziej pobudzających kreatywność form wyrazu. Składają się na nią połączone, zdigitalizowane i przetworzone klasyczne środki wypowiedzi: zdjęcia, ilustracje, słowo mówione, słowo pisane, filmy, muzyka, dźwięki, a także mapy czy współrzędne GPS.

Pliki multimedialne wykorzystywane w narracji cyfrowej powstają przy użyciu komputera, dyktafonu, kamery, aparatu fotograficznego, telefonu komórkowego. Można wykorzystać też zdigitalizowane zdjęcia, filmy i nagrania. Programy komputerowe, takie jak Windows Movie Maker, Adobe Final Cut, edytor sieciowy YouTube służą do montowania tych plików.

Poszczególne elementy można także edytować, np. dźwięki za pomocą programu Audacity, zdjęcia za pomocą Photoshopa, IrfanView, Microsoft Office Picture Manager lub darmowego programu GIMP.

Podstawą jednak jest przygotowanie precyzyjnego scenariusza — ustalenie tematu, wybór i sprecyzowanie poruszanych wątków, dobranie odpowiednich środków wyrazu oraz wyznaczenie odpowiedzialności za poszczególne etapy i elementy (przygotowanie materiałów). Takie zadanie przygotowuje do pracy w grupie — negocjacji obowiązków oraz uświadamienie sobie wagi przyjmowanych zobowiązań. Innym ważnym aspektem jest uwrażliwienie na różnorodność form wypowiedzi artystycznych oraz ich specyfikę estetyczną.

Należy zwrócić uwagę na to, by jak najbardziej szczegółowo przyjrzeć się wszystkim składowym narracji cyfrowej i zaplanować kolejne etapy powstawania scenariusza, przygotowanie i dobranie odpowiednich elementów. Te umiejętności są niezbędne w pracy projektowej.

Dla ucznia

Masz wiele ciekawych rzeczy do powiedzenia — opowiedz je w ciekawy sposób! Możesz robić zdjęcia, kręcić filmiki, występować w nich, pisać historie albo opowiadać prawdziwe wydarzenia, nagrywać dźwięki lub wykorzystywać czyjeś utwory (za zgodą autora). Sam lub razem z koleżankami i kolegami połącz te wszystkie elementy w jedną całość, żeby przedstawić to, co dla ciebie ważne lub interesujące.

Zacznij od ustalenia tematu, potem podziel się obowiązkami, a na końcu zdecyduj, komu i jak (np. w Internecie) pokazać twoje dzieło!

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Lekcja pokazuje, jak wielkie bogactwo form i treści zawierają media i w jaki sposób kreatywnie wykorzystywać treści medialne.

Cele operacyjne

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, że media przekazują ogromne bogactwo treści;
- wiedzą, że sami mogą tworzyć treści medialne;
- wiedzą, że treści medialne można przetwarzać na wiele sposobów.

Przebieg zajęć

Poproś o przyniesienie na zajęcia jak największej ilości zdjęć, obrazków i informacji o najstarszej budowni w waszej okolicy. Zaznacz, że istotne są też ciekawostki, anegdoty, legendy, humorystyczne rysunki, historyczne zdjęcia itd. (nie tylko notki encyklopedyczne). Przynieś sporo tego typu materiałów na wypadek, gdyby zadanie okazało się zbyt trudne dla uczestników.

1.

Czas: 5 min
Forma: dyskusja
Pomoce: materiały przyniesione przez uczestników

Poproś o położenie wszystkich materiałów na jednym stole. Będą to prawdopodobnie głównie wydruki z Internetu. Powiedz, że większość materiałów zgromadzonych na stole zawdzięczamy mediom. Omów krótko z uczestnikami, jakie rodzaje materiałów znalazły się na stole (zdjęcia, rysunki, teksty). Zapytaj, jakie jeszcze mogą być materiały, których nie dało się wydrukować i przynieść (filmy, słuchowiska radiowe, programy telewizyjne).

2.

Czas: 25 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: **materiał pomocniczy „Plakat”**, duże arkusze papieru, klej, nożyczki, kredki, flamastry (dla każdej grupy zestaw), materiały na temat zabytku

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby. Rozdaj im **materiał pomocniczy „Plakat”**. Poproś o wykonanie zadania. Poproś także, żeby uczestnicy nie informowali się nawzajem, jakie dostali zadanie. Pomóż w sprawiedliwym podziale zgromadzonych materiałów (poproś, żeby z każdej grupy do stolika z materiałami podeszły 2 osoby i wybrały, co im się najbardziej przyda do tworzenia plakatu). Każda z grup tworzy plakat o zabytku na inny temat: plakat o historii, architekturze, humorystyczny itd. Nauczyciel powinien podkreślić, że najważniejsze jest osiągnięcie celu, czyli wybranie tekstów i ilustracji na zadany temat i umieszczenie ich w sposób czytelny i estetyczny na plakacie.

3.

Czas: 10 min
Forma: podsumowanie pracy w grupach
Pomoce: taśma klejąca do zamocowania plakatów

Poproś grupy o powieszenie plakatów w przygotowanym miejscu, tak żeby wisały koło siebie. Grupy oglądają prace innych grup. Po obejrzeniu poproś, żeby usiedli blisko plakatów. Uczestnicy odgadują, jakie zadanie dostały kolejne grupy. Zwróć uwagę, że o tej samej rzeczy można mówić na wiele sposobów i w zależności od tego, co chcemy opowiedzieć (historię, ciekawostki, najważniejsze informacje), w inny sposób wybiera się materiały i inaczej prezentuje treść. Powiedz, że właśnie w kreatywny sposób skorzystali z przekazów medialnych. Przypomnij, że można także wykorzystać inne formy medialne (film, audycja radiowa), o ile wykorzystujemy je w szkole. Jeśli chcemy opublikować swoją pracę (w internecie, na wystawie poza szkołą, w gazecie itd.), możemy wykorzystywać tylko utwory, których autor wyraził na to zgodę, np. publikując je na licencji umożliwiającej powtórne wykorzystanie.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzonych zajęciach uczestnicy i uczestniczki:

- wiedzą, że można kreatywnie korzystać z przekazów medialnych?
- wiedzą, że przekazy medialne otrzymują przez Internet, telewizję, radio i prasę?

MATERIAŁY

Materiał pomocniczy „Plakat”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Wpisz w luki odpowiednie słowa.

- zdjęcia
- film
- nagranie
- artykułów prasowych

Julia i Janek otrzymali zadanie, by zaprezentować w klasie, co media mówią na temat budowy ścieżek rowerowych w ich mieście. Zaczęli od przejrzania dostępnych w Internecie _____ [rozwiązanie: artykułów prasowych]. Następnie znaleźli _____ [rozwiązanie: zdjęcia] osób odpowiedzialnych za decyzję w sprawie budowy ścieżek oraz zdjęcia i informacje o osobach, które są przeciwne tej budowie. Ściągnęli także _____ [rozwiązanie: nagranie], na którym ekspert mówi o wadach i zaletach nowych ścieżek rowerowych w mieście. Na podstawie tych materiałów postanowili nagrać _____ [rozwiązanie: film], w którym wystąpią sami jako dziennikarze i opowiedzą o problemie.

Opcje dodatkowe

Uczestnicy gromadzą materiały wyłącznie w komputerze. Na zajęciach tworzą wirtualny plakat przy pomocy programu <http://www.glogster.com/>. Po wykonaniu pracy uczestnicy uczą się, jak podzielić się wirtualnym plakatem ze znajomymi.

SŁOWNICZEK

- **digitalizacja**: nadawanie formy cyfrowej dziełom analogowym np. zeskanowanie zdjęcia

CZYTELNIA

- Jolanta Okuniewska, **Technologie są dla dzieci** [EPUB], Think Global, Warszawa 2013.
- Miller Marek, **Specyfika reportażu multimedialnego** [online], [dostęp: 28.01.2014], Dostępny w internecie: <http://e-lekcje.org/pomoce-naukowe/specyfika-reportazu-multimedialnego.html>.
- **Jak zrobić (niezły) film?**, FilMOTEKA Szkolna, [data: 09.04.2011], [online], [dostęp: 28.01.2014], Dostępny w internecie: <http://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/1467>.
- Radomski Andrzej, **Digital storytelling. Kilka słów o wizualizacji wiedzy w humanistyce**, [online], [dostęp: 28.01.2014], Dostępny w internecie: <http://pl.scribd.com/doc/114650827/Dygitally-Story-Telling-ost>.

Tekst: Joanna Ruta Baranowska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Grzegorz D. Stunża. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/opowiadaj-ciekawie/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Język polski, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Tworzenie wypowiedzi

Plastyka, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Analiza i interpretacja tekstów kultury- recepcja sztuki.

Tworzenie wypowiedzi - ekspresja przez sztukę

Treści nauczania

Uczeń korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej (zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora).

Zajęcia komputerowe, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

III. Wyszukiwanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł; opracowywanie za pomocą komputera rysunków, motywów, tekstów, animacji, prezentacji multimedialnych i danych liczbowych.